

## વઘ (રઘ) ગણિની એક અપ્રગટ કૃતિ “સકલકુશલવલ્લી ચૈત્યવન્દન ટીકા”

સં. સાધ્વી લલિતયશાશ્રી

પૂર્વાચાર્યોએ બાઝીવોને ઉપયોગી ઘણા સાહિત્યની રચના કરી છે. પ્રસ્તુત કૃતિ પળ પૂ. ઋષિ વછરાજ ગણિએ સંસ્કૃતભાષાને શિખતા બાઝીવોને ઉદ્દેશીને જ કરી હશે. કૃતિ નાની પળ સુન્દર છે. દરેક ચરણની ટીકા સાથે અન્તમાં તેનો સામાન્ય ભાવાનુવાદ પળ કવિએ કર્યો છે.

કવિ ઋષિ વછરાજ ગણિ કયા ગચ્છના છે ? તેમની ગુરુપરમ્પરા શું છે ? ઇત્યાદિ કશી બાબતોનો કૃતિમાં ઉલ્લેખ નથી. પ્રતના અન્ત્યભાગમાં પ્રત સં. ૧૮૧૫માં વિક્રમપુરમાં લખાયાની નોંધ છે. તે પરથી કર્તા તે પૂર્વે થયાનું જાણી શકાય.

આ નામના અન્ય કર્તા લોકાગચ્છમાં ૧૭મી સદીના પૂર્વાર્ધમાં થયા છે. જેમણે ૧૭૪૯માં ‘સુબાહુ જિન ચોઢાઢિયું’ નામની કૃતિની રચના કરી છે. કદાચ તેઓએ જ આ કૃતિ રચી હશે. છતાં અન્ય પ્રમાણ ન મળે ત્યાં સુધી કર્તાના નિર્ધારણમાં શઙ્કા રહે.

પ્રસ્તુત કૃતિ નેમિ-વિજ્ઞાન-કસ્તૂરસૂરિ ભળ્ડારના હસ્તલિખિત ઢેરોક્ષ વિભાગની છે. પ્રત આપવા બદલ પૂ. ગુરુ મ.સા.નો તેમજ ભળ્ડારના વ્યવસ્થાપકશ્રીનો આભાર.

## “સકલકુશલવલ્લી ચૈત્યવન્દન ટીકા”

॥ એ ૬ ૦॥

સકલકુશલવલ્લીપુષ્કરાવર્તમેઘો, દુરિતતિમિરભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ ।  
ભવજલનિધિપોતઃ સર્વસમ્પત્તિહેતુઃ, સ ભવતુ ભવતાં ભો(ભોઃ!) શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ ॥૧॥  
અસ્ય વ્યાખ્યા ॥ ભો ભવ્યજનાઃ ! સ શ્રી પાર્શ્વનાથો ભવતાં-યુષ્માકં  
શ્રેયસે-કલ્યાણાય ભવતુ-અસ્તુ । કિંવિશિષ્ટઃ પાર્શ્વનાથઃ ?

સકલકુશલવલ્લીપુષ્કરાવર્તમેઘઃ-સકલાનિ ચ તાનિ કુશલાનિ ચ

સકલકુશલાનિ ।

सकलकुशलानि एव वल्लयः सकलकुशलवल्लयः । सकलकुशलवल्लीनां वर्धने पुष्करावर्तनामा मेघ इव मेघः पुष्करावर्तमेघः ।  
सघला कुशल-मांगलिक, तेह रूपिणी वेलडी वधारिवानइं काजिइं पुष्करावर्त-  
मेघसमान छइ ।

पुनः किंविशिष्टः श्रीपार्श्वनाथ ? **दुरिततिमिरभानुः** दुरितानि-पापानि,  
तानि एव तिमिराणि-अन्धकाराणि, तेषां निराकरणे भानुरिव भानुः दुरिततिमिर-  
भानुः ।

दुरित कहियइ पाप, तथा विघ्न, तेह टालिवानइं काजिइं भानु कहतां  
सूर्य ते समान छइ ।

पुनः किंविशिष्टः श्रीपार्श्वनाथ ? **कल्पवृक्षोपमानः**-कल्पवृक्ष(क्षेण)  
उपमीयते असौ कल्पवृक्षोपमानः ।

वांछित पूरिवानइं काजिइं कल्पवृक्ष समान छइ ।

पुनः किंविशिष्टः श्रीपार्श्वनाथ ? **भवजलनिधिपोतः**-भव एव जल-  
निधिः, तस्य तारणे पोत इव पोतः भवजलनिधिपोतः ।

संसारसमुद्र तरिवा भणी प्रवहण समान छइ ।

पुनः किंविशिष्टः श्रीपार्श्वनाथ ? सर्वसंपत्तिहेतुः । सर्वाश्च ताः संपत्तयश्च  
सर्वसंपत्तयः, तासां हेतुः-कारणम् ।

सघली संपदाना हेतु-कारण छइ । इति काव्यार्थः **ऋषिश्रीवछराजगणि-**  
कृतः । लिखित श्रीविक्रमपुरे सं. १८१५ वर्षे ।

C/o. अरिहंत आराधना उपाश्रय  
गोपीपुरा, मोतीपोळ,  
सूरत-१